

«Бекитемин»
И.Арабаев ат. КМУнун
Мамлекеттик тил жана маданият
институтунун Окуу-методикалык
кеңешинин төрайымы
доцент А.Каныбекова
« 31 » 09 2019-ж.

Кыргыз тили жана аны окутуунунун технологиялары кафедрасынын 2019-2020-окуу жылы үчүн АЧЫК САБАКТАРЫНЫН графиги

№	Профессор-окутуучунун аты-жөнү	Дисциплинанын аты-жөнү	Күнү, убагы	Курсу, тобу	Кимдер катышат
1	Сыдыкова Т.	Азыркы кыргыз тили: Фонетика	19.10.19-ж. 10.00.-10.50	Каб-11-19	Каратаева С. Мурасатов Б. Садыкова К. Мамбетова Р.
2	Мурасатов Б.	Кыргыз адабий тилинин нормалары	7.12.19-ж. 11.00-11.50	Каб-11-18	Каратаева С. Сыдыкова Т. Абдуллаева Р.
3	Жапаров Н.	Салыштырма типология	7.12.19-ж. 11.00.11.50	Кмб-11-16	Саматов К. Каратаева С. Сыдыкова Т.
4	Абдуллаева Р.	Азыркы кыргыз тили (сөз айкашы)	10.12.19-ж. 10.00-10.50	Каб-11-17	Каратаева С. Садыкова К. Жапаров Н.
5	Садыкова К.	Кыргыз тилин практикалык курсу	30.10.19-ж. 12.00.-12.50	Кмб-11-17	Каратаева С. Сыдыкова Т. Абдуллаева Р.
6	Мамбетова Р.	Кыргыз тилинин практикалык курсу	12.11.19-ж. 13.00-13.50	Кмб-11-17	Каратаева С. Жапаров Н. Садыкова К.
7	Саматов К.	Тандоо курсу	30.11.19-ж. 12.00-12.50	Как-12-17	Жапаров Н. Мурасатов Б. Садыкова К.

Кафедра башчысы

Р. Жума

Каратаева С.

Азыркы кыргыз тили: фонетика

1-курс, КМБ-11-19-топ, практикалык сабак

Сабактын темасы: Үнсүз тыбыштардын классификациясы

Сабактын билим берүүчүлүк максаты: Студенттер кыргыз тилиндеги үнсүз тыбыштар жана алардын классификациясын биле алышат. Ошондой эле үнсүз тыбыштар менен үндүү тыбыштардын айырмасын өздөштүрүү менен алардын классификациялык белгилериндеги өзгөчөлүктөрдү үйрөнүшөт.

Сабактын тарбия берүүчүлүк максаты: Студенттер теманы түшүндүрүп жатканда мисалга алынган сүйлөмдөрдүн негизинде көптөгөн жакшы нерселерди өздөштүрүп, алардан таалим-тарбия ала алышат жана да өздөрү да мисалдарды келтирип, анын маанисин, андагы ар бир сөздүн маанисине, тыбыштык түзүлүшүнө көңүл бурушат.

Сабактын өнүктүрүүчү максаты: Кыргыз тилиндеги үнсүз тыбыштар, алардын классификациялык белгилери жөнүндө терең билим алуу менен, бул багытта илим изилдеген окумуштууларды, алардын эмгектери боюнча кенен маалыматтарды алышат.

Сабактын тиби: Студенттердин алган билимин тереңдетүү жана бышыктоо сабагы.

Сабактын ыкмасы: Топ менен, жекече иштөө ыкмалары колдонулат.

Предмет аралык байланыш: Кыргыз адабияты, биология, физика.

Сабактын жабдылышы: Окуу китептери, интерактивдүү доска, флипчарт, маркер (түрү менен) жана видеотасма (19.47), Wikipedia материалдары.

Сабактын жүрүшү

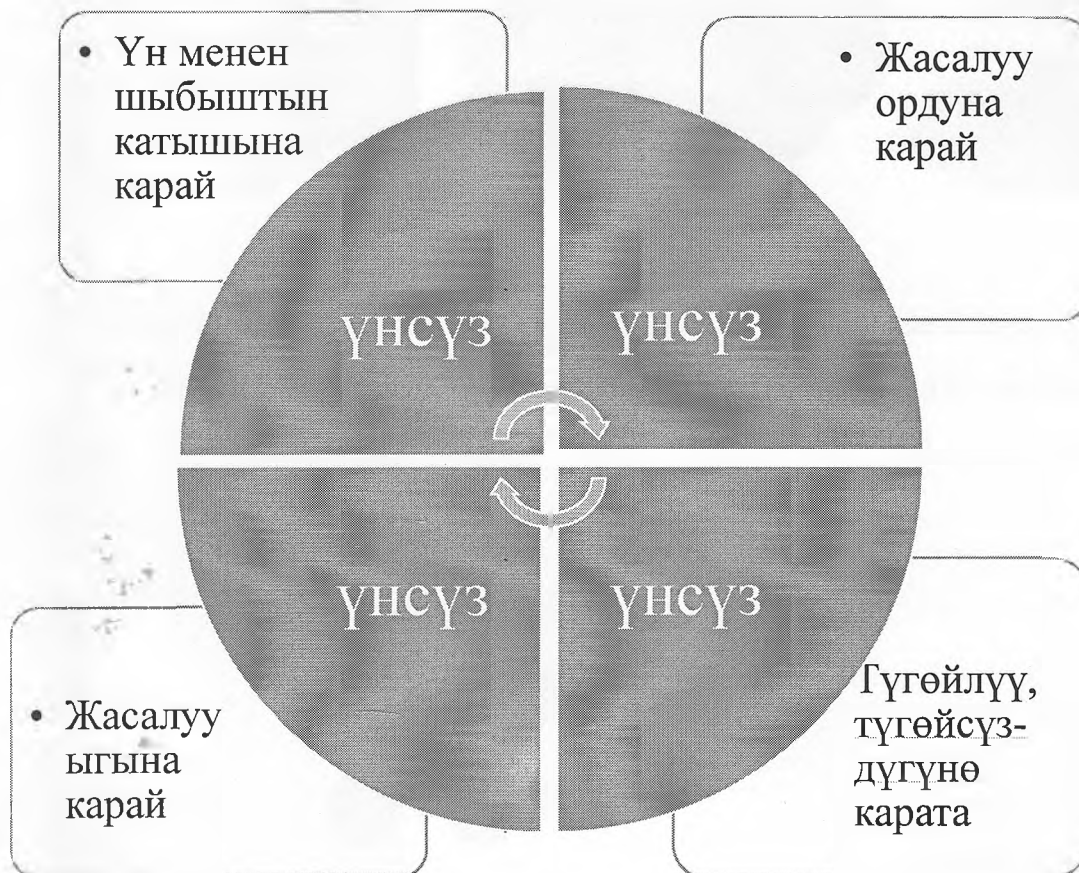
Сабактын темасын жана максатын түшүндүрүү:

1-этап. Сабактын темасы доскага бор менен жазылат. Анын максаты флипчартка маркер менен жазылып, досканын бир жак четине магнит менен чапталат же слайд менен досканын четине чагылып турат.

2-этап. Сабак акыркы пар болгондугуна байланыштуу студенттер менен кичине физкультуралык машыгуу жасалып, топтогу студенттер бири-бирине каалоо, тилектерди айтышат. Кийин алардын көңүлүн сабакка буруу үчүн кызыктуу нерсе менен, т.а., күзгүнү карматуу менен өтүлгөн тема боюнча, т.а., тыбыштардын бөлүнүшүнө назарлары бурулат. Ошол мезгилде кайсыл студент кандай тыбышты айтса ошого жараша аларды эки топко бөлүп алабыз да, алардын эмне себептен ошол топко кошулганын далилдеп берүүсүн талап кылынат.

3-этап. Бул этапта болсо студентке өтүлгөн темалар боюнча суроолор берилет, алардын жообун угуу жана анда тема боюнча даярдалган схема чагылдырылып берилет.

4-этап. Мында тема боюнча слайд дардалган (протоколдун артына тиркелет). Техникалык каражаттардын жардамы менен слайт көрсөтүлүп, ар бир классификациялык белгилерге токтолуп, чечмеленип берилип олтурат. Кыскасы, электрондук доска, слайд менен тема боюнча анализдер жасалат.

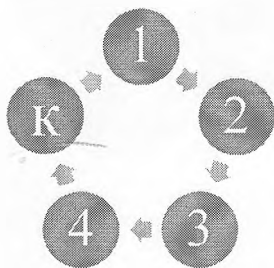
5-этап. Практикалык сабактын темасын бышыктоо максатында электрондук доскага студенттерди чыгарып, аны менен иштөөгө да жана да үнсүз тыбыштар боюнча алган билимин тереңдетүү үчүн мисалдар талдатылат.

1-көнүгүү. *Биринчиден, макалдардын маанисин талдоо; экинчиден анын ичиндеги сөздөргө фонетикалык талдоо жүргүзгүлө.*

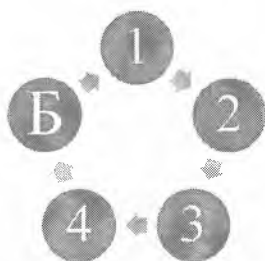

Ушул макалдардын маанисине көңүл бурулат жана алардын ичинен

1) Китеп – билим булагы, билим өнөр чырагы (макал) таолдоого сунуш кылынат. Бул макалдагы **китеп** деген сөздөгү [к] тыбышына мүнөздөмө бериңиз?

2) Китеп – билим булагы, билим өнөр чырагы (макал). Бул макалдагы **билим** деген сөздөгү [б] тыбышына мүнөздөмө бериңиз?

Ошондой эле үнсүз тыбыштардын классификациясындагы айырмачылыктарга назар салынат жана да сабактын башында досканын четине илинген сабактын максатына токтолуп, бир студентти чыгарып, аны окутабыз, анда студенттер ал максаттар аткарылгандыгы, аткарылбагандыгы

тууралуу өз ойлорун ортого салышат. Ошентип, өтүлгөн сабак коюлган максатына канчалык деңгээлде жеткендигин айтуу менен сабак жыйынтыкталат.

6-этап. Студенттердин билимин баалоо жана кийинки практикалык сабактын темасын, ага байланыштуу окуу китептерин, окуу куралдарын берүү менен сабак жыйынтыкталат.

Көңүл бурганыңыздарга
чоң рахмат!

**2019-2020-окуу жылындагы Профессор Т.Ахматов атындагы кыргыз тили
кафедрасынын Окуу-методикалык кеңешинин №2 токтомуна**

көчүрмө

Бишкек шаары

30.10.2019-ж.

Катышкандар: Окуу методикалык-кеңештин төрайымы, п.и.к., проф.м.а. Р.Абдуллаева, кафедра башчысы, ф.и.к., доцент С.Каратаева; ф.и.д., проф.м.а. К.Саматов, ф.и.д., проф.м.а. Т.Сыдыкова, ф.и.к., доцент Н.Жапаров, ф.и.к., доц.м.а. Б.Мурасатов, ага окутуучу К.Садыкова, ага окутуучу Р.Мамбетова.

Кун тартибинде каралуучу маселер:

1. Ф.и.д., проф.м.а. Т.Сыдыкованын 2019-жылдын 19-октябрындагы КМБ-11-19-тобуна “Үнсүз тыбыштардын классификациясы” деген темада өткөн ачык сабагын талкуулоо.

Окуу методикалык-кеңештин төрайымы Р.Абдуллаева: Урматтуу агай, эжейлер, мына биз азыр ф.и.д., профессордун м.а. Т.К.Сыдыкованын “Үнсүз тыбыштардын классификациясы” деген темадагы ачык сабагына күбө болдук. Эмесе ушул сабакка болгон сиздердин ойлоруңузда, сунушуңузда болсо ортого салсак.

Ф.и.к., доценттин м.а. Б.Мурасатов:

Сабак жандуу өтүлдү. Окутуучунун эрудициясы өтө кең жана сабактын илимий-теориялык, методикалык деңгээли жогору. Студенттердин да эжени өтө сыйлашканы байкалып турду. Т.К.Сыдыкова бир да минутаны текке кетирбейт экен, анан да ар бир студент менен да иштеше билет. Студенттер да жалпы катышып, түшүнбөгөн жерлерине суроолорун берип, андан ары кеңири билим алууга умтулуп жатты. Эжеге мындан ары да студенттерге ушундай темпте сапаттуу билим бере берүүсүнө тилектешмин, ийгилик гана каалайм, керек болсо андан үлгү да алсак болот.

Кафедра башчысы, ф.и.к., доцент С.Каратаева: Урматтуу агай-эжелер, Сиздер айтып жаткан пикирлерге мен да кошулам, Толгонай Көчкөнбаевна дайыма изденүүнүн жолунда жүрөт жана да илимий-теориялык билими өтө терең. Ошондой эле сабактарын дайыма кечикпей өз убагында өтүп жүрөт. Дирекция тарабынан бир дагы эскертүү айтылбайт, мактоо гана сөздөрдү угам. Студенттер тарабынан да көп жакшы мактоолорду угуп жүрөбүз. Бүгүнкү өтүлгөн сабак максатына жетти жана да техникалык каражаттар менен сабак өтүү жакшы натыйжа берээрин көрсөттү го деп ойлойм. Толгонай Көчкөнбаевна, мен да ишиңизге ийгилик, биздин да, студенттердин да сыймыктуу эжейлеринин бири болуп жүрө беришиңизди каалайм.

Жогоруда каралган маселелер боюнча кафедранын Окуу-методикалык кеңештин кезектеги кеңешмеси

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Кафедранын проф.м.а. Т.Сыдыкованын “Үнсүз тыбыштардын классификациясы” деген темада өткөн ачык сабагы жаңы методикаларды камтыган сабактын талабына жооп берет деп табылсын.

Окуу-методикалык кеңешинин
төрайымы

Р.Абдуллаева